

Martin Beaufort: „Techno-communitas“: Transformace fenoménu freetekno z perspektivy sociální a kulturní antropologie.

Oponentský posudek diplomové práce

Martin Beaufort se ve své diplomové práci, která tematicky navazuje na jeho práci bakalářskou (2007), věnuje fenoménu freetekna primárně v českém prostředí. Nejen ze skutečnosti, že jde už o jeho druhý tematicky blízký rozsáhlý text, ale i z podkapitoly „Situovanost a reflexe výzkumu“, jakož i z dobré znalosti relevantní literatury je patrné, že se freeteknu věnuje dlouhodobě a všestranně – jak jako participant, tak intelektuální reflexí.

Podle autorovy formulace je záměrem práce „sociálně antropologická analýza a interpretace fenoménu freetekno party v ČR, a to jak ze synchronní, tak i diachronní perspektivy“ (s. 3). K naplnění této velkorysé ambice chce autor využívat poznatky jak „z vlastního terénního výzkumu, tak i odborné literatury k tématu“ (ibid.) Jako vstupní problém ovšem vnímám skutečnost, že jakkoli se v textu občas mihne formulace „etnografický výzkum“ (s. 33, pod. např. 64), prezentovaných dat, získaných v terénu, je jen minimum, s výjimkou rozhovorů (viz níže). (Práce kupříkladu neobsahuje žádný etnografický popis freetekno party, která je tu centrální událostí. Když na s. 67 např. píše autor o jednotlivých symbolických i funkčních prvcích, které umožňují identifikaci se skupinou, neuvede ani jeden.) Vzhledem k tomu, že etnografii jako výzkumnou metodu i jako prezentační žánr považuji za konstitutivní pro sociální a kulturní antropologii (a k této disciplíně se práce explicitně hlásí), je pro mne její absence poměrně závažná.

Svým základním charakterem je text mnohem spíš polemikou s dosavadní literaturou věnující se freeteknu, nebo, řekněme, precizací aplikací vhodných teoretických konceptů. Těmi jsou primárně *subkultura*, *hudební scéna*, Maffesoliho novodobé *kmeny*, různé typy Turnerovy *communitas*, *liminalita* a *liminoidnost*, a Deleuzův – Guattariho *rhizom*. Z této perspektivy je potřeba ocenit nejen autorovo obeznámení se s relativně širokým spektrem teoretické literatury, ale i jejím zreflektováním. Zároveň bych ovšem ocenila hutnější formulace hned v úvodní teoretické kapitole, aby bylo např. zřejmé, v čem konkrétně jsou přijaté koncepty víc vyhovující, než ty nepřijaté; těmi bych se zabývala jen velmi stručně. Proč vyhovuje Maffesoliho koncept neotribální společnosti, tj. konkrétní charakteristiku kmene, se například dovíme až na s. 69.

Tento dialog s existující literaturou je interpolován výroky účastníků (resp. předpokládám, že jde o úryvky z rozhovorů s nimi: práce obsahuje jako přílohu seznam 16 „informátorů“, nicméně samotné rozhovory v příloze nejsou). Tyto výroky jsou převážně velmi stručné, takže je lze použít jen jako jakési potvrzení autorova názoru, nikoli jako analyzovatelný materiál (viz např. argumentace, podporující vhodnost Maffesoliho konceptu kmene tím, že výraz „kmen“ používají i účastníci; nicméně vzhledem ke stručnosti jejich výroků nemůžeme posoudit, jestli se sémantická pole obou „kmenů“ překrývají).

Ještě poznámka k finální interpretaci vývoje freetekno scény v ČR, pro který autor používá poetickou metaforu spirály (s. 95). Předchozí popis ovšem mnohem spíš odpovídá konceptu Deleuzova *rhizomu*: ten reálněji postihuje skutečnost heterogenní (resp. v diachronní perspektivě heterogenizující se) kultury/kohorty, v níž se jednotliví účastníci liší porozuměním fenoménu freetekno (pro někoho je aspekt anti-systémovosti zásadní, pro

jiného je podstatnější zážitek extatického tance, nenarušený případným zásahem policie, atd.). Podstatné je, že jsou to všechno reální účastníci kohorty. Z antropologického hlediska je tedy nutno připustit (jakkoli se tomu pohled emocionálně zainteresovaného badatele brání), že u fenomén freetekno (tak jako u mnoha jiných původně subverzivních stylů) dochází k heterogenizaci, jejíž jednou podobou je i ta gentrifikovaná, resp. komodifikovaná. Že tedy nejde o unilineární (i když ne přímou) spirálu, ale o formující se spektrum „freetekno pro (skoro) každého“.

Práce je napsaná obratně, jen s malým množstvím chyb (jakkoli interpunkce není autorovou silnou stránkou).

Diplomovou práci Martina Beauforta „*Techno-communitas*“: *Transformace fenoménu freetekno z perspektivy sociální a kulturní antropologie* doporučuji k obhajobě. Navrhuji jej hodnotit (slabší) dvojkou.

Praha 6.6. 2019

Doc. PhDr. Zuzana Jurková, PhD.